

## El Franquisme ( 1936-1975)

El franquisme el podríem considerar, generalment, una dictadura personal del general Francisco Franco. Cap governant de la història contemporània espanyola ha tingut mai un poder tant absolut i il·limitat com el que va assolir Franco des de finals de la Guerra Civil fins a la seva mort. Aquest poder absolut va ser, gràcies, als suports que durant tot el seu règim va tenir. Franco va ser un militar africanista, d'un catolicisme elemental que defensava un nacionalisme espanyol de caràcter agressiu i violent.

### Els suports de Franco

Els suports més visibles de la dictadura franquista van ser l'exèrcit, l'església, la Falange, els Tradicionalistes i la dreta més conservadora. Els militars van ser el suport més decidit i fidel de la dictadura franquista. Molts ministres, governadors civils i alts càrrecs burocràtics del règim eren militars. La jerarquia eclesiàstica i bona part del clergat van constituir el poder legitimador de la dictadura franquista davant de l'opinió catòlica nacional i internacional. La Falange i els Tradicionalistes van ser també pilars ideològics fonamentals del sistema franquista. La Falange, durant la primera etapa del règim constituïa un cos burocràtic de l'Estat, amb funcions de propaganda i d'organització del sindicat vertical. D'altra banda, algunes de les principals característiques del règim franquista van ser:

- El caràcter unipersonal per damunt de grups i estaments.
- L'unipartidisme.
- La imposició de la divisió permanent del país entre vencedors i vençuts. Així doncs, podem considerar el franquisme, en els seus primers anys, un reflexa del feixisme europeu, generalment antidemocràtic i totalitari.

## Fases del franquisme

- **La fase totalitària (1939-1959):** va estar caracteritzada pel retrocés econòmic, la involució ideològica i la duresa de la repressió. Hi podem destacar tres etapes fins de la fase totalitària.

- **En primer lloc, la Segona Guerra Mundial (1939-1945).** L'evolució de la II GM va condicionar la política interior espanyola, ja que Espanya a l'inici de la guerra es va mantenir neutral. Davant dels triomfs d'Alemanya entre el 1939 i el 1940, Espanya va passar de la neutralitat a la no-bel·ligerància, és a dir, mostrar simpatia per les potències de l'eix a través de l'enviament de mineral i de tropes per defensar les potències de l'eix. **Ho va fer a través de la División Azul: voluntaris espanyols que van lluitar al costat dels alemanys.**

Però a partir de 1942, la guerra va començar a anar malament per les potències de l'eix i Espanya va tornar a proclamar-se neutral. En aquest context internacional, per tapar les simpaties cap als règims feixistes, Franco va crear dues noves institucions: **Les Corts i el Fuero de los Españoles, considerat una mena de succedani de constitució per a la població espanyola.**

- **En segon lloc: L'aïllament internacional (1945-1950).** A la fi de la II GM, la dictadura franquista va quedar aïllada internacionalment ja que era considerat l'últim reducte europeu feixista. La ONU, recentment creada, no va admetre el règim franquista i el govern francès va tancar fronteres amb Espanya. Franco per millorar la imatge del règim va eliminar la salutació amb el braç enlaire, i va promulgar **la Ley de Sucesion (1947)** amb la qual pretenia esborrar la imatge feixista més visible del règim. Així doncs, amb aquesta nova llei, Espanya esdevenia un regne, encara que tots els poders els continuava ostentant el propi Franco.

-**En tercer lloc : La guerra Freda (1950-1959):** La tensió entre EEUU i la URSS va donar un valor polític important a l'anticomunisme del règim espanyol ja que la situació militar espanyola li proporcionava un alt valor militar als Estats Units. Així mateix, l'any 1949, la banca nord-americana li va concedir un préstec al govern espanyol. En 1950, la ONU va anular l'aïllament diplomàtic del règim espanyol. Al 1953 els Estats Units signaren amb el govern espanyol el Pacte de Madrid, segons el qual, es creaven bases militars nord-americanes a Espanya a canvi d'ajut militar i econòmic.

Un reflexa d'aquesta consolidació va ser l' aprovació de **la Ley Fundamental de Principios del Movimiento Nacional**, segons la qual, els conceptes de família, municipi i sindicat eren els únics sistemes de participació política.

**La fase tecnocràtica (1959-1969)**: es va caracteritzar per la incorporació dels tecnòcrates, persones de formació econòmica rigorosa incorporades al govern l'any 1957. Aquesta fase destaca també per la modernització accelerada de l'economia i la societat espanyola. Durant aquesta fase, es van aprovar lleis significatives com la **Ley de prensa ( 1966)**, segons la qual, permetia la llibertat d'expressió, tot i que amb molt de control. **La Ley de Libertad religiosa (1967)** , que tolerava el culte privat i públic. Durant aquesta etapa, la principal llei promulgada va ser **la Ley Orgánica del Estado**, segons la qual, era una mena de constitució franquista la qual es volia assegurar la pervivència del règim després de la mort del dictador. Franco va designar com al seu successor al príncep Joan Carles, que va jurar l'acceptació a les Corts al 1969.

**Per últim, la fase de descomposició del règim ( 1969-1975)**. A partir de 1969, el règim franquista comença a presentar signes de descomposició. Alguns signes d'aquest desgast de la dictadura van ser el distanciament progressiu de l'església i la capacitat mobilitzadora de l'oposició. En aquesta descomposició, el grup terrorista ETA va tenir molt a veure.

Com ja he explicat durant tot el vídeo, el règim franquista, des dels seus orígens, va portar a terme una repressió desenfrenada en contra dels moviments democràtics i d'esquerres, contra tots els valors que va representar la República i contra qualsevol expressió nacionalista. La repressió contra els moviments democràtics i d'esquerres es va articular mitjançant dues lleis: **la Ley de Responsabilidades Políticas ( 1939)** i **la Ley de Represión de la Masonería y el Comunismo ( 1940)**. Aquestes lleis defensaven que qualsevol delictes que es cometés durant el règim franquista seria sotmès a la jurisdicció militar.

En el aspecte cultural, per imposar els valors dels vencedors es practicà per mitjà de llibres de text, en què la figura de Franco era la única legítima del règim, es tergiversava la història i es portava a terme una propaganda manipulada. A Catalunya, la dictadura franquista va voler imposar per la força un nacionalisme espanyol unitari, eliminant totes les nacionalitats existents.

Els Catalans, a més de la repressió social i política, també van sofrir una repressió sistemàtica en tots els sentits referents a la identitat catalana: derogació de l'Estatut, prohibició i persecució de l'ús públic de la llengua catalana, prohibició de la senyera i del ball de les sardanes i el canvi de nom d'algunes places i carrers. L'acte més emblemàtic de la repressió de la dictadura franquista va ser l'afusellament del president de la Generalitat Lluís Companys, el 15 d'Octubre de 1940.

Per últim, crec que és important fer una breu explicació sobre l'oposició al règim franquista. **Durant la fase totalitària (1939-1959)**, el front antifranquista va estar dividit en tres moviments principals: **el moviment obrer, els grups monàrquics i el maquis o guerrilla**. Els grups monàrquics, la base social dels quals eren la noblesa i l'alta burgesia, van portar a terme una oposició basada en la conspiració; el maquis o guerrilla, va estar dividit en dos grups: el primer es va formar a partir de nuclis que subsistien escampats per zones de muntanya. El segon grup el constituïen les unitats que havien lluitat contra els alemanys a França, els quals, intentaven traspasar aquella experiència als espanyols opositors del règim. A la dècada de 1950, l'oposició va evolucionar cap a la renúncia de la pràctica violenta i cap a la transformació social i generacional dels seus membres. A Catalunya, a l'exili, els polítics republicans catalans van mantenir la Generalitat com a institució legítima del poble català. Josep Irla va ser nomenat president com a successor de Lluís Companys. També a l'exili, es va fer una tasca important de normalització cultural i de difusió del fet català en les institucions internacionals. A Catalunya, els grups nacionalistes, representats en el Front Popular de Catalunya, van desenvolupar una important tasca d'agitació.

D'altra banda, **de la fase tecnocràtica a la fi de la dictadura (1959-1975)** l'oposició va aconseguir un gran ressò a partir de 1962, **amb el col·loqui de Munic**, segons el qual, alguns dirigents republicans exiliats van exigir les llibertats i els drets bàsics a Espanya per poder entrar en el Mercat Comú Europeu. Pel que fa al moviment obrer, la seva actuació, amb vagues, reunions i assemblees va tenir molt de ressò i, juntament amb accions terroristes del FRAP i ETA, van aconseguir la desestabilització del règim. Durant aquest context, el PCE i el PSOE, es van configurar com els principals partits opositors del règim. A Catalunya en particular, van destacar els Fets de Palau.

 pamlearning

Troba més apunts gratuïts a  [selectivitat.io](https://selectivitat.io)